

Politicko javno mnjenje, uloga medija u donosenju polickih odluka

FAKULTET POLITIČKIH NAUKA

TEORIJA JAVNOSTI

DOC.DR ZLATKO VUJOVIĆ

Šta je političko javno mnjenje?

- **Definicija:**
 - **Šta je javno mnjenje?:** Javno mnjenje predstavlja kolektivni izraz mišljenja javnosti o temama koje su društveno i politički značajne. Njegova definicija i funkcija često variraju zavisno od teorijskog pristupa, ali generalno odražava zajedničke stavove ili konsenzus u vezi sa socijalno relevantnim pitanjima.
 - **Šta je političko javno mnjenje?** Političko javno mnjenje je rezultat socijalnog procesa kroz koji grupa ljudi izražava mišljenje o političkim pitanjima.
- **Ključni elementi:**
 - Formira se kroz komunikaciju, javne rasprave i razmjenu ideja.
 - Služi kao kanal za izražavanje stavova građana prema političkim akterima, procesima, događajima.
- **Funkcija u društvu:**
 - Pomaže u artikulisanju društvenih potreba i prioriteta.
 - Posreduje između društva i vlasti.

Proces formiranja političkog javnog mnjenja

- **Kako se formira?:**
 - **Komunikacija:**
 - Pojedinci dijele stavove putem razgovora, medija i javnih debata.
 - **Uloga kreatora javnog mnjenja (public opinion makers):**
 - Njihovi stavovi oblikuju mišljenja šire publike, ali kroz socijalnu interakciju.
 - **Medijska posredovanost:**
 - Mediji djeluju kao platforma za širenje ideja i tumačenje informacija.
- **Primjer:**
 - Rasprave o klimatskim promjenama često oblikuju političke prioritete na globalnom nivou.

Javna sfera i uloga medija

- **Javna sfera:**
 - **Šta je javna sfera?** Javna sfera je prostor gdje privatni pojedinci dolaze zajedno da raspravljaju o pitanjima od javnog značaja. Javna sfera ima ključnu ulogu u demokratiji, jer omogućava slobodnu i racionalnu raspravu koja može uticati na donošenje odluka u javnim institucijama. **Funkcija javne sfere:** formiranje javnog mnjenja koje djeluje kao posrednik između društva i države.
 - Socijalni prostor otvoren za diskusije o javnim pitanjima.
 - Habermas: Javna sfera treba da omogućava racionalnu raspravu i nadzor vlasti.
- **Mediji kao ključni akter:**
 - Slobodna štampa i elektronski mediji omogućavaju stvaranje i širenje javnog mnjenja.
 - Elektronski mediji često fragmentiraju javnu sferu kroz diverzifikaciju informacija.
- **Primjeri:**
 - Uloga televizije u debatama o zdravstvenim reformama.

Uloga medija u donošenju političkih odluka

- **Mediji postavljaju agendu (agenda-setting):**
 - Mediji često definišu koje teme su najvažnije za javnost i političke aktere.
- **Oblikovanje javnog mnjenja:**
 - Informišu građane i interpretiraju političke događaje.
- **Pozitivni efekti:**
 - Transparentnost i odgovornost političara.
 - Širenje političkog obrazovanja.
- **Negativni efekti:**
 - Mogućnost manipulacije informacijama.
 - Dominacija elita u medijskom prostoru može ograničiti pluralizam mišljenja.

Medijska moć i političke odluke

- **Oblici medijske moći:**
 - **Informativna moć:**
 - Mediji odlučuju koje informacije će biti dostupne javnosti.
 - **Interpretativna moć:**
 - Tumače političke događaje, utičući na percepciju građana.
- **Primjeri uticaja:**
 - Izborni procesi:
 - Mediji favorizuju određene kandidate kroz pristup medijskom prostoru.
 - Krizne situacije:
 - Izvještavanje medija oblikuje način na koji vlast reaguje (npr. pandemija COVID-19).

Fragmentacija i polarizacija medija

- **Razvoj novih medija:**
 - Digitalni mediji omogućili su fragmentaciju publike.
- **Polarizacija:**
 - Grupe prate izvore informacija koji potvrđuju njihove postojeće stavove (filter mjehuri).
- **Uticaj na donošenje političkih odluka:**
 - Smanjena mogućnost konsenzusa u javnom mnjenju.
 - Jačanje populističkih narativa.

Kritika medija

- **Habermasova javna sfera:**
 - Mediji treba da služe kao neutralni prostor za racionalne rasprave.
- **Kritika komercijalizacije:**
 - Mediji često prioritet daju senzacionalizmu i profitabilnosti nad objektivnošću.
- **Izazovi za demokratske procese:**
 - Manipulacija informacijama narušava povjerenje u institucije.

Primjeri iz prakse

- **Mediji i izborne kampanje:**
 - Primjer: Uloga društvenih mreža u izborima 2020. godine u Crnoj Gori.
- **Uticaj na javne politike:**
 - Mediji kao platforma za aktivizam u borbi protiv korupcije.
- **Krize i uloga medija:**
 - Pandemija COVID-19:
 - Informisanje javnosti o preventivnim mjerama i kritikama vladinih odgovora.

Zaključci

- **Političko javno mnjenje i mediji:**
 - Mediji su ključni u oblikovanju i širenju političkog javnog mnjenja.
 - Njihova uloga je dvosjekli mač – mogu podržati demokratske procese ili ih ugroziti.
- **Ključni izazovi:**
 - Balansiranje između informisanja i sprečavanja manipulacije.
 - Očuvanje pluralizma i nezavisnosti medija.